

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Rebus Iaponicis, Indicis, Et Pervanis Epistolæ
Recentiores**

Hay, John

Antverpiae, 1605

De Rege Sinarvm, Affinibvs Eivs, Mandarinis, Et Civili disciplina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61204)

& alia ludicra affabre coniciunt. denique (quod caput est) melioris orbis portio tanta pace & tranquillitate fruitur, nec tam commodis legibus & institutis administratur: quæ laus mirabilior est, in tanta cæcitate & veræ lucis ac fidei Christianæ ignorantia, quæ tamē sola rectæ gubernationis vi ostenditur. Sed hæc de re sequenti capite commodius.

DE REGE Sinarvm, AFFINIBVS EIVS, MANDARINIS, ET CIVILI disciplina.

Magnificencia potentiaque Regis, & cognatorum & Mandarinorum potestas, politice modus, apertissima rerum omnium coordinatio, eiusmodi est, ut difficulter in oculati testes non fuerit, queat persuaderi. Mulperudo & frequentia hominum, & omnium ad victum necessariorum abundantia, & divitiæ, & industria, (de quibus diximus) & summa Mandarinorum prudentia & æquitas, & indigenarum erga Mandarinos obsequantia & obedientiaque sunt in causa; cur brevissimo spatio temporis ad ea perducant, in quibus parandis gætes alia multum temporis & opere absument. paucissimis Mandarinis diebus exercitus vel ducenti milionum conseribunt; maximas etiam classes celerrime instruunt: genus navium, hancones & iucos vocant, nostris corbitis non absumunt, numerus, quadringentarum vel quingentarum. Rex ipse cum auctoritate Paquini degit; cuius urbis hæc magnitudo est, ut eques expedire illam 24 horis transmittere vix queat: trino muro saxeo circumtraditur: reliqua quæ de ornatu, ac magnificentia, & opibus urbis Sinæ referunt, prætermitto; quod sciam illa fidem non habitura, hoc tantum: cunctis totius notis orbis urbibus, vel excellentiore esse, vel æqualē. Regi una vxor est, quam Regina loco habet; multa pellices. intra septem palatii solæ feminae degunt, & eunuchi; quorum magnus numerus, & opes maximæ; præter hos nulla Regi libertas: ipse maiestatis tuendæ gratia, nunquam pedem effert e regia, que magne alicuius urbis ambitum cõplectitur, & tota crasso muro circumdatur. interius, æditissimis turribus & cõcamerationibus, regioifico planè apparatu & luxu splendet: quindecim in ea spatia sunt disposita: Singulis adiacent amantissimi horti, & nemora referta feris venaticis & avibus: Stagna etiam & fontes pellucidi, & flumines perennes. quæcunque hæc piscatione, venatione, & aucupio impeditant. Ita Rex, intra regiam, ab una Prouincia in aliam, minimo cu labor,

labore cōmeat, & vitā Phæacū planè, voluptatis plenissimā (vt rē-
 tur miseri) transigit. demortuo, maximus natu filius in regnum
 succedit: alii regii liberi, cū ad certam petuenerūt atate, regni
 legibus, adhuc penè pueri, ad varias prouinciarū vrbes relegātur,
 ibi singulis palatia Regis sumptu exadificantur, Panquincensi isti
 palatio similia, sed minūs splendida, vt iisdē cōmodis & amānita-
 tibus se recreet atq; oblectēt. nihil illi sibi imperii vindicant, ne-
 que administrationi bellicę vel cipili sese immiscēt: Prouincia, in
 qua degunt, egredi nō licet: in publicū rarō procedūt: cūcti, vt re-
 gios liberos, obseruat & honorant: certa illis & ampla vectigalia
 de fisco regio in singulos annos numerātur: famulos & domesti-
 cos Mandarinōs Rex quos vult tribuit: ita pōpa, sumptus, & opes
 illis dignę regibus; certis tamen cōpedibus vincēta potentia, ciui-
 liū bellorū & seditionū metu Regem liberat, his etiam vna cōiux
 iusta, multa cōcubina: & patri primogenitus in illo palatio suc-
 cedit; reliqui filii, vt priuati, diuites tamē viuūt, paterna cōtēti hę-
 reditate: hoc etiā priuilegio gaudēt, quōd à Mandarinis plecti nō
 possint, nisi regis iussu; qui commertitas pœnas quandoque exigē.
 hi regii liberi natu minores, eorūq; posterī, primores sūt Sinarū;
 etsi (vt diximus) nulla potestate vel magistratu præditi. Singulis
 prouincijs (quas is esse meministis) vnus prorege præst, & in
 prouincię metropoli habitat; huic addita sunt regia duo concilia;
 pacis & belli; item regii patrimonii quæstor, multi præterea ma-
 gistratus, inferiores, & sub præfecti; qui per ceteras vrbes distri-
 buuntur. omnes hi magistratus, Mandarinī nominantur; quos si
 excipias, reliqua multitudo, etsi multi opibus excellant, plebei
 censentur, nec alia Sinarum nobilitas. duo sunt Mandarinorum
 ordines: vnus militarium, qui bellis præpositi, exercituum, clas-
 sum, & armorum curam gerant: Alter iuris peritorum; qui suum
 reddunt vnicuique, iuredicendo, fisco administrando, & ciuili-
 bus negotiis præfunt. his priores illi subjiuntur, & arma togę
 concedunt. militares Mandarinī perpetui sunt, & in parentis lo-
 cum semper primogeniti succedunt, (minores natu plebi annu-
 merantur) & alii alijs præpositi sunt. ad dignitates enim non a-
 lijs gladijs, quā virtute & meritis conscendunt. Togati Man-
 darini non nascuntur, vt bellici, nec perpetui sunt; sed vt plurimū
 tertio quoque anno à magistratu remouentur; nec vllum impe-
 rium habent, nisi quo tempore magistratu funguntur; eo amoti,
 si ritē administrarunt, valde ab omnibus, etiam priuati, coluntur,
 & multis præclaris priuilegijs fruuntur: Si minus rectē, domum se
 recipiunt, & cōmuni cum vulgo iurē vtūt. Magistratus hic non
 KKk 3 generis,

generis, non gratiæ aut fauoris iudiciū est, nec à mera regis volū-
tate dependet; doctrinæ & meritis defertur: A concilio nāq; regio
Candidati certis legibus examinatur, quorum placuit eruditio,
iis magistratus defertur. ita ab vno dignitatis gradu, ad alios al-
tiores ascendunt, pro vt sapientia & probitas merentur: quod Si-
narū lege cauetur & euenit plerūq; vt ferè omnes Mandarinū
singulos seriatim ordines euehantur. Habitus eorum minimum
differt à Venetorū Patriciorum vestitu; toga talaris, manicae luteæ,
cingulum sericū trium digitorum latitudine; pileus altus in semi-
mittā retro desinit, & magnis vtrinque auriculis insignitur. pecu-
liaris hæc & præcipia Mandarinorū nota. Hos plebs diuinis sermo
honoribus prosequitur; Deorum instat, reueretur ac timet: in au-
ditorio illorum nemini licet eos alloqui. vbiq; tanta morum &
vultus seueritas est, tanta grauitas, cernēti vt quasi stuporē inco-
tiant, promiscua illis virgis cædendi potestas est. cædūt VPI, hō-
rū genus, fascibus arūdinū quarundā inspicatarum, sesqui vniū
gitudine, trium vel quatuor digitorum latitudine. quæ cædi Man-
darinus iusserit, pronū in terrā prosternunt, & sublaris caligis, in
semicanis summam surā & poplites tam crudeliter diuerberant:
vt sexto vel octauo (vix enim hunc excedunt numerū) iectu, vel sub-
neruent, vel vitam se penumero tollant. clementer sibi consultum
credit, quisquis leui vulnere accepto claudicandi vitium effugit,
frequentissimum & leuissimis de causis infligi solitum supplicium
dies est nullus, quo non multi plectantur; sæpe etiam Mandarinū
inferiores, superiorum mādato: sed nefas magistratus insignia tra-
dutos flagellare: ideo prius pileus illis & cingulum adimuntur, tū
discincti capite aperto vapulant. impune ferunt, si quem virga ita
cadant, vt emoriatur, præcipuè summi Mandarinū: alias nulli, præ-
terquam Regi, necandi reos potestas est. quæ flagrorum immanitas
& licētia, dici nequit, quem omnium in animis timorē & ob-
sequēdi præptitudinē infixit, nullus Europæ tyrannus est, quem
sic subditi metuant, vt Mandarinos Sinae. omnes hi magistratus
regio sūptu alitur. Prætoria præcipuis in vrbibus habent, regni se-
pellectile & seruitiis instructa: in his habitāt, nulla secū macula,
nihil rerū adducunt, præter duos vel tres pedisequos: hos, cū de-
cedunt, secū reducūt, reliqua vt inuenere relinquunt; quibus suc-
cessor eadem lege vtatur. Si maior Mandarinus ea in vrbe non sit,
quando domo egrediuntur, gestatoria sella sublimes humero hu-
iulorum deferuntur. præcedit antea bulonum turba, VPI, & ce-
teri ministri, bini ac bini, magno inter se, totius viæ occupandæ
gratia, interuallo relicto: pars sceptrā ferrea stāno illita, pars vultu
la ge
nū
ra i
dis
voca
ille,
atq;
put
la, n
gen
fior
tea
rum
tran
con
tati
orn
hon
rum
do.
que
mir
cui
vt i
pen
sti
mo
tan
Vn
con
& a
da
tin
sui
sap
ver
co
illi
g
&
m

la gestantes; quidam galeis ornati, alii virgas illas multifidas, nō-
 nulli ferreas catenas per solum magno cū strepitu trahunt, cetera
 reliqui magistratus insignia, pro Mandarinis, quē comitantur,
 dignitate. interea certis interstitiis (Mandarinum adesse) horreda
 voce pracones proclamant: videlicet, vt omnes via decedat. Sedet
 ille, in sella, vultu censorio, nunquā nictat, nutat, vel oculos solo
 attollit, nunquam vtramvis in partem vllius rei vidēda causa ca-
 put reflectit: ligneum dicas Hermetē. Subsequuntur, honoris cau-
 sa, multi pedites equitesq; si quis sit obuius, statim via deflectens
 geniculatur: qui honos cuiuslibet magistratui exhibetur. Nā si cel-
 lioris dignitatis aliquis occurrat, fugiūt omnes, vt vacua sint pla-
 tea, seque domum recipiunt, & ianuas ac tabernas claudunt. mira-
 rum, eo transeunte, vel in pleno hominum foro, silentium, mira
 tranquillitas: nemo mutire ausit: certi omnes, parata verbera, si
 contra faxint. A reliquis ergo Mādarini vestitu, ministeriis, habi-
 tatione discrepant: Nauibus etiam, quas peculiare, pulcerrimas,
 ornatissimasque reges illis attribuunt. Par nauiganti, qui gestato,
 honor exhibetur. quā cūm Rex cuncta suppeditet, apparet nimi-
 rum, quanta sit impensarum & vectigalium regiorum magnitu-
 do. Mandarinis omnes ingenio & prudētia naturali excellunt, cū-
 que studium omne suum ponant in ciuili scientia excolēda; haud
 mirum est, si eam administrandae Reip. disciplinam adinuerint;
 cui equidem parem nullam credo ab aliis fuisse excogitāda. Hoc
 vt intelligatur, efficiam, si diligenter ea quae mox subjiciam per-
 penderitis. cogitanti igitur, quae sint potissimae tam commodē in-
 stituta istius Reip. causae: illa primo loco occurrit: honores & e-
 molumenta solis iis proposita, qui eruditione excellunt: ita exci-
 tantur Sinarum animi ad studia litterarum alacriter amplectēda:
 Vnde fit, vt disciplinae vsque adeo floreat, vt vix vlla sit vrbs, cui
 coniuncta non sit academia: quae omnes & numero studiosorum,
 & assiduitate laboris, ceteris vniuersi orbis scholis sunt preferē-
 da. nullus enim est, qui non omnem moueat lapidem, vt Manda-
 rinatu adepto, ad quem non alia via peruenitur, ambitiosi animi
 sui sum expleat. Sunt eorum tamen literae, si nostrorum hominū
 sapiētia conferuntur, admodū imperfectae: nec aliae ferme, quā
 veterum gentiliū fuere, antequam ab Aristotele apta methodo
 comprehenderentur, & Christiano lumine illustrarentur; aliqua
 illis physiologiae, & medicinae cognitio, ethices etiam, & Astrolo-
 giae, aliarūq; mathematicarū disciplinarū: maxima ex characterū
 & Mandarinis sermonis cognitione cōmēdatio petitur; quod idio-
 ma vsum illis praebet, quē nobis latinus sermo: multo in eo studii
 ponen-

ponendum, multum tēporis, magni labores exantlandi, ut aliquid saltem, in eius usu & cognitione, progrediantur. Ciuilis tamē disciplina, & legum Sinentiam perdiscendarum, præcipua omnibus cura. Libris amplius quàm nos abundant prælo excusis, maximæque passim & refertissimæ variis codicibus bibliothecæ occurrunt quibus artes illæ omnes & innumera alia explicantur. Credibile hoc, cum proceres quique & nobiliores alii studiis litterarum apprimè dediti sint, & libris conscribendis; quibus eruditionis famam aucupentur: ita factum, ut de Sinentibus rebus omnibus, in crebris, fodinis, animantibus, plantis, herbis, arboribus, & id genus minutissimis quibusq; exactissimè & accuratissimè scripserint. Nonnullos huiusmodi libros vidi; ex quibus opera fidore interpretum multa mihi decerpfi, cōmunicaturus illa vobiscum, Deo dante, aliquando, quæ vobis & voluptati & admirationi futura confido. quare cum à doctis hominibus tota imperandi uoxa dependeat, necessarium est, valde rectam & ordinatam esse. Hæc accedit incredibilis series & connexio magistratuum & subditorum. Videtur enim hæc Resp. (nisi quòd multum seruis timor innitatur, & magna ex parte tyrannidem sapiat) religiosa aliqua familia bene instituta. Rex vnus vniuersi regni & supdorum singulorum Dominus, ita ut nec soli palmus sit, qui ad Regem non pertineat; omnes incolæ, siue urbani siue rustici, pro solo, quotuntur, quemque colunt agro, certam regi pecuniam pendunt quotannis. quare à subditis omnibus tanti sit, quanti fieri homo potest; timetur adeo, ut nequeat amplius, tam absoluta cæca potestas non omnia pro nutu gerit, certis imperandi legibus innatur; quas primi Reges tulerunt, & sequentes deinceps semper obseruarunt. auscultat Rex consiliariis seu senatoribus, quæ legum Regni præscripto omnia moderantur. Regi subsunt hi consiliarii, consiliariis Proreges parent, Proregibus Mandarini inferiores obsequuntur, hi imperant plebi. quam ergo potestatem in plebem urbis Mandarini, eandem in hos Proreges seu Provinciarum Mandarini obtinent; eandem in istos regium consilium, & in istud Rex ipse exercet: ita omnis potestas alteri subicitur, & quicquid a maiore minor expauescit, maiori hoc alius Dominus minatur; maioremque hoc ordine minor genu flexo alloquitur. Magnæ sunt huius ordinatissimæ scalæ ciuilis comoditates, Nam & fideliter, quæcunque toto regno geruntur, ad regias aures referuntur; & Superiorum iussiones vix vnquam irrita spe sculstantur; nec latere potest culpæ vel erroris auctor, sed illa mox claro iudicio suum prodit auctore, & soli auctori est noxæ. nullus enim

veniæ, nullus gratiæ locus. Dignum duxerim, quod Superioribus
 adjiçatur: tantam in exequendis Superiorum mandatis diligen-
 tiam & sollicitudinem præstari, ut ipsa ferè iussa opere præuenire
 videantur. Stant autè atrecta omnes ad magistratus imperium, &
 verba ex ore loquentis haurientes, euolant confestim, quò jubean-
 tur: & sine mora, sine caustatione vlla, geruntur omnia. Sic celer-
 ritè ingentes exercitus conscribuntur; maximæ classes instruun-
 tur; ædificia & magnificæ moles eriguntur; aliâque, in quæ aliis
 in prouinciis & mensis & anni sunt impendendi, conficiuntur.
 non parum ad festinationem illis prodest, paratè semper pecuniæ,
 anaonæ, instrumentorū, materia; quanta diximus vis: sed fabricorū
 & operis præfectorum multitudo, & quam modò memorauimus sub-
 ordinationis series, potissimè ad id deseruiunt. Quid dicam de so-
 licitudine & cautione maxima, qua periculis imminentibus oc-
 currunt? de vigilantia, qua prospiciunt, ne qua ex parte pax & oris
 publicum perturbetur? semper æquè anxii sunt, æquè animorum
 cogitationemque in omnes euentus intendunt, ac si muros hostis
 haberet: quare, non nisi maxima cum circumspectione, commer-
 cia & negociationes peregrinorum admittunt; ipsi vix aliò profi-
 ciscuntur. Mortis supplicium constitutum in exeros mediterræ-
 nea ingredienti: Certi portus mercatoribus assignantur, nego-
 tiandi gratia; ad quos accedere tamen non possunt, donec pecu-
 liarem facultatem à loci magistratu obtineant, idque certis tem-
 poribus, nec aliò migrare vel excurrere licet. tam religiosè id ser-
 uatur; ut cum Lusitani à triginta iam annis ibi mercaturam fa-
 ciant, & multi larem in quadam Sinarum insula sibi delegerint;
 non tamen illis permittatur alibi versari, vel quoquam, nisi Can-
 thonem, pergere; idque impetrata prius venia magistratus, annu-
 tempore constituto, & numero dierum præfixo; ea quoque lege,
 ut nec in oppido, nec in continente, sed in nauibus somnum ca-
 piant; interdum etiam vetus oppidum, vbi magistratus habitant,
 nunquam ingrediuntur: & ut breuiter dicam, vehementer sibi ab
 exteris omnibus malum metuunt. omnia oppida perpetuo præsi-
 dio militum & vigiliarum excubiarumque consuetis successioni-
 bus non secus asseruantur, ac si validi cuiuspiam hostis arcta obsi-
 dione premerentur. Ut aduersperascit, omnes portæ ac postica ci-
 uitatis clauduntur, & obfigillantur. clauces ad Mandarinum defe-
 runtur, excubitores haud magnis interstitijs diuisi stant in mor-
 nibus, & cymbalorum quorundam sonitu sibi invicè respondent.
 Similes custodiæ sunt in Mandarinum domo, in publicis carceribus
 & viis ciuitatis. Nam & hæ portas suas habent, nec ante lucem
 portæ

portæ rurales vnquam, sed simul cum vrbicis portis referatur. Vigilibus mandatum, videant ne quid in ciuitate perperam vel præter ciuilem disciplinam geratur. ita sibi ab externis insidiis cauere turbas & seditiones intestinas parum metuunt, & verò nõ habentur magnopere pertimescant. nã à proceribus regni (nepe liberis & minoribus regiis) nullum periculum est; quibus, vt largitur ad voluptuariam & luxuriosam vitam, in illo suo religationis latibulo prouisum est; ita potestas omnis & iurisdictio sublata; solis ea Mandarinis concessa; qui, vt nihil moliri neq; nouis rebus studere queant, inde cõtingit: quòd, qui perperui sunt, & successione hereditaria eò perueniunt, Mādarini militares, subditi sunt, & a ciuilibus Mandarinis coërcentur. Ciuiles autem isti singulis triennium magistratu defunguntur, & quia virtute ad illã dignitatẽ euoluunt; sunt vt plurimum tenuioris fortunæ homines, nec affinitatibus aut clietelis potètes. Præterea nunquã in patria officium gerunt; sed in aliena prouincia; & quãdo plures vna in prouincia imperant, omnes ex diuersis prouinciis oriundi sint, oportet. demum ad hunc modum diuisi sunt, vt qui bellicis rebus præest, ciuiliu curam non gerat; qui jus dicit, nihil se fisci rationibus ingerat. Præfecti verò ærarii Tamiacis, nec Tamiaci Fabricensibus le immisceant. Magistratus præterea, nõ quibus volunt, sed acceptis à Rege ministris & seruitiis vtuntur. hac ratione semina conspirationum sustulere. Nulli denique cum telo ambulare licet. Statutis tantũ temporibus arma ferendi ius militibus quibusdã conceditur: & graues legibus pœnæ propositæ sunt illis, qui aliquo telo vulnerarint. Omnes ergo Sinarum pugnæ atque rixæ, pugnis, dentibus, calcibus depugnatur, & capillorum euulsionibus; qua in re illud ridiculum est, quòd vtroque vt plurimum virgu cæso dissidia sopiuntur, ita pax ex vtriusque parris animi sententia inicitur, & paucissimæ existunt similitates, aut odia, aut vulnera, aut neces; quibus pestibus cæteræ nationes affliguntur. Sinis alta pax si pax dicenda, quæ vera animorum quiete destituitur, quam sola illis veræ fidei lux potest inferre.

DE MÖRIBVS QVIBVSDAM INSTITVTIS,
ET RELIGIONE Sinarvm.

HÆ & alię Sinarum laudes (quarum exiguam sanè partem delibauimus) multis magnisque vitiis & quasi fœdissimis maculis quibusdã pænè obsolescunt, multa nãq; & grana in hanc præclarã Reip. formã inquinamenta irrepserunt, quòd necessarium